

Opgave Waterketen

Portefeuillehouder(s):	Remco van Maurik
Organisatie:	Opgave Waterketen

Beleidsproducten

- Afvalwaterbehandeling door derden
- Eigen plannen
- Getransporteerd afvalwater
- Gezuiverd afvalwater
- Verwerkt slib
- Ondersteunende beheerproducten

Waar zijn we van

Schoon en gezond water is van groot belang. Voor de bescherming van de volksgezondheid en de kwaliteit van onze leefomgeving. Maar ook voor recreatie, natuur en economie. Vanuit de opgave waterketen leveren we hier een belangrijke bijdrage aan. Belangrijke basis daarvoor is de beleids- en beheernota zuiveren die in 2019 door het algemeen bestuur is vastgesteld. De maatregelen binnen deze opgave financieren we vanuit de opbrengsten van de zuiveringsheffing zoals we die elk jaar in de heffingsverordening vaststellen.

We zuiveren het huishoudelijk en industrieel afvalwater in ons beheergebied. Zo dragen we bij aan een goede kwaliteit van het oppervlaktewater en een duurzame leefomgeving voor mens en dier. Dit doen we door het beheren, onderhouden en continu verbeteren van onze zuiveringsinstallaties en bijbehorende transportstelsels. Een bijdrage aan het behalen van de waterkwaliteitsdoelen van de Europese Kaderrichtlijn Water (KRW) is een belangrijke ambitie voor ons.

Trends en ontwikkelingen

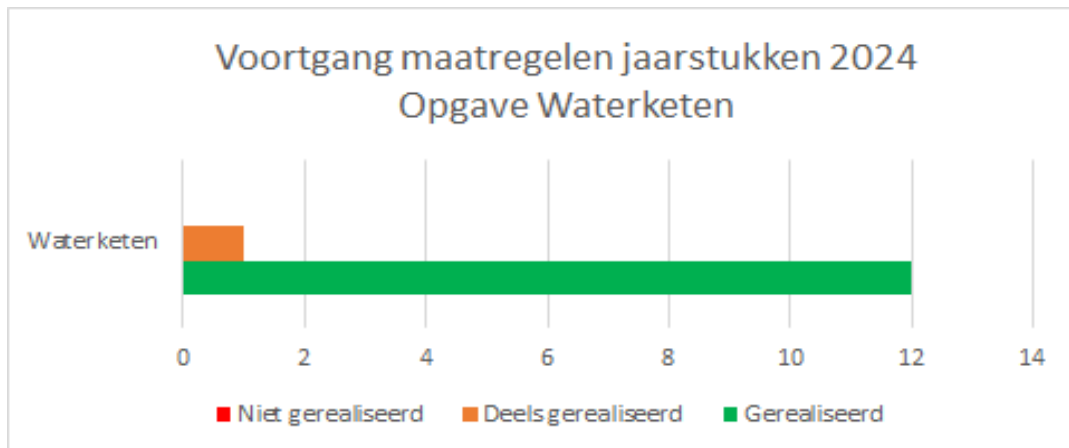
Samen met onze waterpartners, waarvan gemeenten de belangrijkste zijn, zorgen we voor een goed functionerende infrastructuur die ook rekening houdt met klimaatverandering (klimaatadaptatie). Het afkoppelen van hemelwater door gemeenten is een belangrijke maatregel om het (vuilwater)riool te ontlasten en het hemelwater langer vast te houden in stedelijk gebied. Hierdoor verbeteren de zuiveringsprestaties, wordt de grondwaterstand aangevuld en vermindert het aantal riooloverstorten.

Het terugwinnen van grondstoffen, reststoffen en energie uit het afvalwater is een steeds belangrijker onderdeel van de zuiveringsopgave. We dragen inhoudelijk en financieel bij aan onderzoek om dit mogelijk te maken en spelen een belangrijke rol bij het succes van circulariteit.

We willen de uitstoot van CO₂ terugbrengen naar nul in 2030. We willen in 2025 energieneutraal zijn en in 2050 klimaatbestendig. Ook de uitstoot van lachgas en methaan vanuit het zuiveringsproces en de slibverwerking draagt bij aan de klimaatverandering. Het gaat daarbij om ongeveer 40% van onze totale bijdrage aan de klimaatvoetafdruk. Ongeveer 70% van ons elektriciteitsverbruik vindt plaats binnen de opgave Waterketen. Een groot deel van onze duurzaamheidsdoelstellingen zullen we daarom binnen deze opgave moeten realiseren. Met het uitvoeren van de slibstrategie verwachten we een grote bijdrage te kunnen leveren. Met een mix van eigen opwek van elektriciteit uit biogas, zonne- en windenergie hebben we een belangrijke stap gezet. Omdat we niet overal onze uitstoot op nul kunnen krijgen, gaan we door met besparen en opwekken.

Samenvatting realisatie beleidsmaatregelen

In onderstaande tabel staat de voortgang van de realisatie van de beleidsmaatregelen. Iedere beleidsmaatregel wordt verder toegelicht.

Afname- en transportopgave

Wat wilden we bereiken?

Inspecties persleidingen

We beheren 814 kilometer persleidingen. De oudste persleidingen zijn nu circa 55 jaar oud. Er ligt nog ongeveer 22 kilometer aan persleidingen van asbestcement. De rest van ons areaal bestaat uit kunststofleidingen die een levensduur hebben van circa 70 jaar. Het overgrote deel hiervan is in de jaren 70 van de vorige eeuw aangelegd.

We gaan de persleidingen grondig inspecteren. Dit betekent zowel uitwendige als inwendige inspectie. Hierbij gaat het om de persleidingen die niet van kunststof zijn. Het vervolg van deze inspectie doen we in 2025, als er vanuit het inspectierapport blijkt dat dit nodig is.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We inspecteren en vervangen persleidingen

Voortgang maatregel

In 2023 hebben we de eerste 6 kilometer geïnspecteerd (persleiding Noordwolde) volgens een nieuwe onderzoeksmethode. Afgelopen voorjaar hebben we een aanbesteding voorbereid en uitgevoerd. Deze is succesvol verlopen. Op dit moment is een partij geselecteerd die ons de komende jaren gaat ondersteunen in het inspecteren van de overige leidingen van asbestcement (in totaal 16 kilometer). Dit najaar zijn de persleiding Kootstertille en Nes (Ameland) volgens plan geïnspecteerd. Hieruit komt een vervangingsplan voor de komende jaren. Het ging hierbij in totaal om ruim 5 kilometer persleiding. De resterende ruim 10 kilometer inspecteren we in 2025/2026.

Het doel van deze inspecties is om de restlevensduur te bepalen van de meest kritische en kwetsbare asbestcement-leidingen. Op basis daarvan wordt een meerjarig vervangingsprogramma voor persleidingen opgesteld. De hiervoor benodigde investering(en) komen te zijner tijd terug in de perspectiefnota.

De kunststofleidingen (PVC) zijn vanaf de jaren 70 aangelegd. Later zijn er ook leidingen van HDPE aangelegd. Onderzoek heeft uitgewezen dat PVC-leidingen een minimale levensduur van 70 jaar hebben. Dit betekent dat in 2040 en verder deze leidingen voor het eerst vervangen moeten worden. HDPE-leidingen hebben een nog langere levensduur. De verwachting is dat we over een aantal jaar ook deze kunststofleidingen kunnen inspecteren met deze inline-inspectiemethode.

Zuiveringsopgave

Wat wilden we bereiken?

Investeringsprogramma waterketen

In 2024 gaan we verder met de uitvoering van het investeringsprogramma voor de waterketen. Het programma omvat investeringen in het transporteren van afvalwater en het zuiveren van afvalwater. Bij het zuiveren van afvalwater hoort ook de verwerking van zuiveringsslib. Dit draagt bij aan de doelen die voor de waterketen zijn opgesteld.

Lopende projecten worden in 2024 voortgezet of afgerond. We starten ook nieuwe projecten. Het programma actualiseren we jaarlijks. Hierbij verbeteren we het programmeringsproces doorlopend. Zo ontstaat steeds een realistischer en stabielere programmering. Een stabiele programmering maakt onze bedrijfsvoering meer voorspelbaarder, zowel wat betreft de inzet van personeel als financiële middelen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Uitvoering geven aan investeringsprogramma waterketen

Voortgang maatregel

In 2024 is een deel van de nieuwe slibontwateringsinstallatie (SOL) in Heerenveen in gebruik genomen. Daarnaast hebben we gewerkt aan technische varianten van oplossingen voor de rioolwaterzuiveringsinstallaties (rwzi) in Franeker, Sint Annaparochie en Akkrum. Voor de nieuwbouw van de rwzi Franeker is vanaf medio maart 2024 gestart met het updaten van de onderzoeken van 2018 en 2020. Deze fase moet begin 2025 leiden tot een onderbouwde systeemkeuze/schetsontwerp. We beoordelen de transportsystemen van Wetterskip Fryslân en gemeente Waadhoeke en stellen vast waar geoptimaliseerd kan worden. Naast de genoemde lopende projecten starten we met de verkenning voor rwzi Leeuwarden, waarbij we kijken naar de vervanging van het beluchtingssysteem en een aanpassing van het influentwerk.

Wat wilden we bereiken?

Reduceren emissies stikstof en fosfaat

In de KRW-maatregelen 2022 -2027 is als algemene maatregel de vermindering van de emissie van nutriënten van rwzi's opgenomen. De doelen die hiervoor waren opgenomen in de beleid- en beheernota zuiveren uit 2019, namelijk de emissies van stikstof en fosfor uit rwzi's met respectievelijk 5% en 15% te verminderen, hebben we inmiddels bereikt. Uit watersysteemanalyses blijkt dat wij op een aantal lozingspunten van rwzi's de emissie van stikstoffen en fosfaten verder kunnen verlagen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Opstellen reductieplan emissies

Voortgang maatregel

In 2023 is gestart met het opstellen van een fosfaatreductieplan. In dit plan wordt gekeken naar welke zuiveringen impact hebben op de waterkwaliteit, welke maatregelen nog genomen kunnen worden op deze zuiveringen om de effluentkwaliteit op dit punt te verbeteren, en naar wat de kosten zijn van deze maatregelen. Begin 2024 is besloten om in dit plan niet alleen naar fosfaat te kijken, maar ook naar stikstof. Hiermee is de werktitel 'nutriëntenreductieplan'. Afgelopen jaar is besloten niet te kijken naar wat er nog mogelijk is op welke zuiveringen, maar ons te richten op die zuiveringen die het behalen van de KRW-doelen in de weg staan. Om dit te bepalen is het najaar van 2024 gestart met het uitvoeren van immissietoetsen per zuiveringslocatie. Deze toetsen beantwoorden de vraag welke lozingskwaliteit benodigd is om de KRW-doelen te halen in de wateren waarop onze afvalwaterzuiveringsinstallaties lozen. In maart 2025 worden hiervan de uitkomsten verwacht. Deze uitkomsten worden vergeleken met wat onze afvalwaterzuiveringsinstallaties op dit moment presteren. Hieruit komt een actieplan. Dit plan zal in 2025 bestuurlijk worden voorgelegd.

De eerste uitkomsten zijn meegenomen in de (beleids-)evaluatie van de KRW die in 2024 heeft plaatsgevonden.

Wat wilden we bereiken?

Reduceren microverontreiniging in afvalwater

Op onze rwzi's worden microverontreinigingen, zoals bestrijdingsmiddelen, medicijnresten en microplastics, gedeeltelijk uit het afvalwater verwijderd. Een deel van deze micro's kan niet worden verwijderd en wordt via het effluent geloosd op het oppervlaktewater. Dit leidt tot normoverschrijdingen van de KRW-stoffen. In de nieuwe Europese richtlijn stedelijk afvalwater wordt ingezet op de verplichte verwijdering van deze stoffen vanaf 2035.

In 2024 komen we specifiek voor deze problematiek met een voorstel tot het plaatsen van een demonstratie-installatie(s)/pilotinstallatie(s) op een nog te selecteren locatie. Dit doen we om kennis en ervaring op te doen met toepasbare technieken.

Wat hebben we daar voor gedaan?

Onderzoek naar de toepassing van extra nazuivering op RWZI's (4de zuiveringstrap)

Voortgang maatregel

In 2023 zijn we binnen het KRW-programma begonnen met het onderzoeken van probleemstoffen waaraan zuiveringen mogelijk een bijdrage leveren. We willen weten welke zuiveringstechnieken hierbij kunnen helpen. Gelijktijdig, of aansluitend, met het advies over nutriëntenvermindering uit de zuiveringen leggen we ook voor deze stoffen bij de behandeling van dit onderwerp bij het bestuur een voorstel voor.

In 2024 hebben we innovatieonderzoek uitgevoerd naar het toepassen van ferraat, in samenwerking het Centre of Expertise Water Technology (CEW). Het onderzoek heeft onvoldoende resultaat opgeleverd. Er is voldoende aanleiding om vervolgonderzoek in 2025 in te plannen. Dit is in gang gezet.

Daarnaast is in mei Wetsus uitgenodigd om een presentatie te geven over een nieuwe innovatieve technologie die geschikt is om PFAS uit afvalwater te verwijderen. Dit krijgt een vervolg.

Ook is gekeken naar de mogelijkheid om bij de nieuwbouw van rwzi Franeker de huidige zandfilters in te zetten en her te gebruiken als vierde trap. Dit heeft een plek gekregen in de variantenstudie naar in te zetten technologie. Voor rwzi Oosterwolde is onderzocht of het mogelijk is om met een doekfilter of microscreen meer zwevende deeltjes, micro's en fosfaat te verwijderen. In 2025 maken we hierin keuzes.

Wat wilden we bereiken?

Vaststellen toekomstvisie waterzuiveren

Het bestuur vraagt om een toekomstvisie waterzuiveren. Deze gaan we in 2025 opstellen. Hiervoor maken we in 2024 voor het bestuur een startnotitie en een plan van aanpak van hoe we deze visie gaan opstellen. Het doel is dat we eind 2025 een vastgestelde toekomstvisie hebben op zuiveringen.

Wat hebben we daar voor gedaan?

Opstellen nieuw beleid

Voortgang maatregel

In het najaar van 2024 is een startnotitie opgesteld voor het opstellen van de waterketenvisie. Deze is op route naar het bestuur. Besluitvorming in het dagelijks bestuur is voorzien in februari 2025. De inhoud van de startnotitie wordt via de leestafel van het algemeen bestuur met het hen gedeeld. In het najaar van 2024 zouden we een beleidsevaluatie van de huidige beleid- en beheernota zuiveren (vastgesteld in 2019) opstellen. Dit is niet gebeurd. Deze actie is onderdeel van het visietraject geworden die februari 2025 start.

Februari 2025 starten we het proces op wat leidt tot vaststelling van een waterketenvisie in 2025 (najaar). Het bestuur wordt hier nauw bij betrokken. In de visie gaan we in op hoe om te gaan met de noodzakelijke renovaties in combinatie met verduurzaming en de wens om grondstoffen terug te winnen.

Slibverwerkingsopgave

Wat wilden we bereiken?

Opvolging slibafzetcontract

Eind 2026 loopt ons huidige slibverwerkerscontract af. We zijn in 2020 gestart met een onderzoek naar welke duurzaamheidsverbeteringen we binnen het huidige contract konden doorvoeren en welke mogelijkheden we hebben voor de jaren 2027 en verder. In 2021 heeft het toenmalige bestuur de herijkte slibstrategiestudie vastgesteld. Deze studie liet zien dat het voor het klimaat niet verstandig is om grootschalig slib te vergisten. Het is beter om zoveel mogelijk energie in het slib te laten zitten en deze er bij de slibeindverwerker pas uit te halen.

In 2022 hebben we onderzocht welke eindverwerkers van slib bij onze slibstrategie passen. Het was een beperkt aantal, maar ze passen wel bij ons. Ook zijn er bedrijven die zich aan ons willen binden via een partnerschap. Het algemeen bestuur heeft in 2022 een voorkeur uitgesproken voor een nieuwe aanbesteding, maar een aandeelhouderschap is niet uit te sluiten.

Wat hebben we daar voor gedaan?

Bepalen hoe wij slib gaan afzetten in de toekomst

Voortgang maatregel

De afgelopen maanden is opnieuw gesproken met partijen die met ons een partnerschap willen aangaan. We hebben de voor- en nadelen in beeld gebracht van de opties: aanbesteding of het aangaan van een partnerschap (als aandeelhouder, met een deelneming in een verwerkingsinstallatie). Hierbij volgen we het beleidskader verbonden partijen. De verwachting is dat in april 2025 het algemeen bestuur een beslissing neemt om marktpartijen voldoende tijd te geven om zich voor te bereiden op de benodigde verwerkingscapaciteit.

Duurzaamheidsopgave

Wat wilden we bereiken?

Energiebesparingsplan per RWZI opstellen en uitvoeren

In het najaar van 2023 zijn alle rwzi's beoordeeld aan de hand van de erkende maatregelen lijst (EML) 2023. In deze lijst zijn door de Rijksoverheid energiebesparende maatregelen beschreven die, onder bepaalde voorwaarden, binnen 5 jaar worden terugverdiend.

Doelstelling is dat in het energiebesparingsplan per rwzi de volgende maatregelen zijn opgenomen:

- alle erkende maatregelen die in het najaar van 2023 nog niet zijn uitgevoerd.
- meer specifieke besparingen gerelateerd aan het zuiveringsproces.
- bouwkundige maatregelen aan verwarmde bedrijfsgebouwen die nodig zijn voor een aardgasvrije verwarming, bijvoorbeeld een warmtepomp.

Wat hebben we daar voor gedaan?

Nul-meting uitvoeren per rwzi locatie

Voortgang maatregel

In december 2023 zijn we gestart met rapportage over de nulmeting aan de Rijksoverheid. De bouwkundige nulmeting voor met name de verwarmde bedrijfsgebouwen is uitbesteed. De resultaten verwerken we in de nieuw op te stellen energiebespaarplannen per rwzi.

Om inzicht te krijgen in de meer specifieke besparingen gerelateerd aan het zuiveringsproces op alle rwzi's en het bepalen van het besparingspotentieel is er nog een volgende stap nodig.

Wat wilden we bereiken?

Inzetten op terugwinnen van grondstoffen

De rwzi van de toekomst is niet alleen een zuivering, maar ook een energie- en grondstoffenfabriek. In 2050 wil Wetterskip Fryslân circulair zijn (eigen beleid). We werken aan het sluiten van kringlopen, zoals het terugbrengen van (micro)nutriënten naar het voedselsysteem. Vereniging Circulair Friesland wil een onderzoeksprogramma (SNUK) opzetten om de kringloop van humane reststromen te ontwikkelen. Wij hebben hierbij een cruciale rol, maar er zijn nog barrières op het gebied van technologie, kennis, regelgeving, samenwerking en economie. Ons waterschap neemt ook deel in het landelijke project kringloopsluiting nutriënten afvalwater en proceswater (KNAP) van de Wageningen University & Research (WUR). Dit project richt zich ook op het sluiten van de keten met betrekking tot nutriënten. Een voorbeeld hiervan is Spoordok Leeuwarden.

Wat hebben we daar voor gedaan?

Deelname aan landelijk project Kringloopsluiting Nutriënten Afvalwater en proceswater Voortgang maatregel

We nemen deel aan het landelijk project Kringloopsluiting Nutriënten Afvalwater en Proceswater (KNAP) van 2023 tot en met 2028. Diverse deelonderzoeken zullen resulteren in onderzoeksrapporten. Met het onderzoek wordt in beeld gebracht waar de kansen liggen om kringlopen te sluiten.

Deelname aan Fries programma Sluiten Nutriënten Kringlopen van Circulair Friesland Voortgang maatregel

We nemen deel aan het Friese programma Sluiten Nutriënten Kringlopen (SNUK) van Circulair Friesland. Samen met de deelnemende partijen, onder ander uit de agrarische sector, willen we kennis uitwisselen en kansen voor samenwerking in beeld brengen om kringlopen te kunnen sluiten.

Het programma SNUK is in 2024 nader uitgewerkt. Er wordt onder andere ingezet op Living Labs (bijvoorbeeld Spoordok en Waterschoon Sneek). Hiervoor is een NWO KIC subsidie aangevraagd in april 2024, maar de uitslag is hiervan nog niet bekend. In oktober 2024 is een subsidie-aanvraag gedaan bij RaakPro om daarmee de subsidiekansen te versterken.

Starten project SWITCH₂O in Sneek Voortgang maatregel

SWITCH₂O wordt een vervolg op het project waterschoon. Het project richt zich op onderzoek naar nieuwe technologie op het gebied van (decentraal) zuiveren van afvalwater en kringloopsluiting. De LIFE subsidie aanvraag die in 2023 is ingediend was positief beoordeeld, maar had helaas te weinig bonuspunten ten opzichte van de andere ingediende projecten. De subsidieaanvraag voor 2024 is daarom niet gelukt. Er is ondertussen een nieuwe aanvraag ingediend waarvan de uitslag maart/april 2025 volgt. De kosten die gepaard gaan met deze vervolg onderzoeksfase, worden gedekt uit het klimaatmitigatiebudget.

Verkennen toepassing nieuwe sanitatie in Leeuwarden

Voortgang maatregel

We verkennen de toepassing van een circulaire waterketen in de wijk Spoordok in Leeuwarden om daarmee grondstoffen, energie en water terug te winnen uit afvalwater. Toepassing van nieuwe sanitatie, door het scheiden van waterstromen bij de bron in zwart-, grijs- en hemelwater, is daarbij een van de oplossingen. Drie hoofdvarianten worden nader verkend en via een multicriteria analyse vergeleken op kosten en duurzaamheid. De systeemkeuze rapportage van het adviesbureau is in oktober 2024 afgerond.

Fosfaat terugwinning uit slibas

Voortgang maatregel

We zetten in op fosfaat terugwinning bij de aanbesteding van de slibeindverwerking. Ook als we kiezen voor een aandeelhouderschap vragen we om fosfaatterugwinning. De afweging tussen milieu-rendement en kosten leggen we in 2025 aan het bestuur voor.

Wat wilden we bereiken?

Evaluatie samenwerkingsonderzoek demo-installatie PHA2Use

Wetterskip Fryslân is één van de consortiumpartners in het project PHA2USE. Naast ons waterschap zijn de waterschappen Brabantse Delta, Hollandse Delta, Scheldestromen en De Dommel ook betrokken. Daarnaast zijn HVC, Paques Biomaterials en Stowa partner. In dit project maken we een bioplastic uit afvalwater. Dit bioplastic heeft dezelfde producteigenschappen als plastics die commercieel te krijgen zijn, maar een fossiele oorsprong hebben. In 2022 is in Dordrecht (bij HVC Groep) een demonstratiefabriek in gebruik genomen. Dit was een belangrijke stap om te kijken of wat op laboratoriumschaal lukt, ook op een grotere schaal kan slagen. De voortekenen zijn goed, maar we hebben nog tot de zomer van 2024 nodig om alle onderzoeken af te ronden. Deze afronding is voor het project ook een belangrijk moment om te beslissen of we verder gaan.

Wat hebben we daar voor gedaan?

Evaluatie samenwerkingsonderzoek demo-installatie PHA2Use

Voortgang maatregel

In mei 2024 is de demonstratiefabriek in Dordrecht stilgelegd. Dit is onderdeel van de afronding van de demonstratiefase van het project. Er is een eindrapportage opgesteld. Onderdeel hiervan is een businesscase die aantoont wat de kansen zijn voor een succesvolle vervolgfase. Welke rol de waterschappen, en wij als Wetterskip Fryslân in het bijzonder, in een volgende fase gaan spelen is op dit moment nog niet duidelijk. Ook het bedrijfsleven is hierbij betrokken, vanuit Fryslân is dit bijvoorbeeld Paques Biomaterials in Balk. In 2024 hebben we de uitkomsten met het bestuur gedeeld en kijken we naar het vervolg en naar welke betrokkenheid gewenst is vanuit ons. De verwachting is dat ingezet gaat worden op deelname aan een transitiefase (max. 1 jaar). Deze transitie zal moeten leiden tot een investeringsbesluit om een fullscale installatie te bouwen.

Wat heeft het gekost?

In onderstaande tabel zijn de netto lasten voor de opgave Waterketen opgenomen. Deze netto lasten zijn per beleidsproduct ingedeeld, zoals deze in de landelijke standaard indeling voor waterschappen is voorgeschreven.

bedragen x € 1.000

Opgave	Jaarrekening 2024	Actuele begroting 2024	Oorspronkelijke begroting 2024	Vershil actuele begroting - jaarrekening
Afvalwaterbehandeling door derden	-340	-260	-170	-80
Eigen plannen	-657	-999	-1.102	343
Getransporteerd afvalwater	-6.402	-6.023	-6.673	-380
Gezuiverd afvalwater	-26.234	-25.347	-29.779	-888
Verwerkt slib	-9.978	-12.520	-13.215	2.542
Netto resultaat opgave	-43.611	-45.149	-50.938	1.537
* Centralisatie van overhead	0	1.965	0	-1.965
Totaal resultaat opgave	-43.611	-43.183	-50.938	-428

* In december 2024 heeft het algemeen bestuur een budgetwijziging vastgesteld in relatie tot centralisatie van overhead binnen Bedrijfsvoering.

Toelichting op Wat heeft het gekost?

Het netto resultaat van de opgave bedraagt € 1.537.000 positief. De grootste afwijkingen worden per beleidsproduct hieronder nader toegelicht:

Eigen plannen

Door meer inzet te plegen op investeringsprojecten zijn er meer personeelskosten geactiveerd. Dit geeft een dekkingsvoordeel op de personeelskosten van € 343.000.

Getransporteerd afvalwater

In de voortgangsrapportage was al melding gemaakt van een financiële overschrijding vanwege de opgetreden persleidingbreuken. Over 2024 zijn de herstellkosten verder opgelopen tot een nadeel van € 225.000. Daarnaast zijn er overige verschillen van per saldo € 155.000 nadelig.

Gezuiverd afvalwater

Zoals al in de voortgangsrapportage was aangekondigd vallen de energiekosten van de rwzi's hoger uit. Zo zijn de kosten voor netbeheer hoger dan de uitgangspunten in de begroting en een andere kostenverhogende component is de bijdrage voor het lidmaatschap aan de energiecoöperatie. Per saldo leidt dit tot een nadeel van € 310.000. Daarnaast zijn er nog afwijkingen en verschuivingen wat per saldo zorgt voor een kostenoverschrijding van € 578.000.

Verwerkt slib

Een deel van de slibverwerkingsinstallatie in Heerenveen is eind 2024 in bedrijf genomen. In de planning was de oplevering voor 1 juli 2024 voorzien. In de 2e voortgangsrapportage is hier al melding van gemaakt. Dit veroorzaakt een afwijking van € 817.000 op kapitaallasten. Ook gepland onderhoud op slibverwerkingsinstallaties was minder noodzakelijk dan verwacht (voordeel € 339.000). Verder zijn er nog een aantal meevallers door onder andere minder gebruik van chemische hulpstoffen bij het ontwateringsproces, minder afvoer en transport van het slib dan begroot en een beter resultaat van de ontwatering.

Investerings

In onderstaande tabel zijn in de kolom Begroot krediet 2024 de verwachte investeringskredieten voor 2024 weergegeven. Deze investeringen zullen in de toekomst tot kapitaallasten (afschrijving en rente) gaan leiden in de exploitatie. De kolom Verstrekkingen 2024 geeft de daadwerkelijke verstrekkingen weer. Het verschil tussen Bruto en Netto kan verklaard worden door bijdragen van derden die wij ontvangen voor de projecten die wij uitvoeren, denk hierbij aan subsidies, bijdragen van derden of co-financiering.

bedragen x € 1.000

Opgave Waterketen	Begroot krediet 2024		Verstrekkingsen 2024		Verschil	
	Bruto	Netto	Bruto	Netto	Bruto	Netto
Groot onderhoud en KAM	1.900	1.900	1.900	1.900	0	0
Infrastructuur geautomatiseerde assets WK	2.800	2.800	2.800	2.800	0	0
KRW maatregelen tbv waterketen	500	500	0	0	500	500
RWZI's en transportstelsel 2024	8.850	8.850	8.340	8.340	510	510
Waterschoon 3.0	500	500	0	0	500	500
Eindtotaal	14.550	14.550	13.040	13.040	1.510	1.510

Toelichting op Investeringsen

In de 2e voortgangsrapportage werd binnen opgave Waterketen nog € 2,4 miljoen aan beschikbare verstrekkingen verwacht. Eind 2024 bedraagt dit € 1,5 miljoen. Met name bij het onderdeel RWZI'en transportstelsel zijn in het 4e kwartaal meer verstrekkingen aangevraagd ten opzichte van de vorige inschatting doordat projecten vanuit voorbereiding overgegaan zijn naar uitvoering.

